

Sosyal Medyada Veri Analizi Çalışması: Orta Doğu'da Etkisi Bulunan Ülkelerle İlgili Twitter Üzerine Bir Çalışma

Data Analysis in Social Media: A Reserarch on Twitter about Countries Which Have Roles in the Middle East

Hatice Sena ULUER

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)

Özgür KÜLCÜ

Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

Öz

Günümüzde bilgi hizmetlerine neredeyse tüm kullanıcılar tarafından web üzerinden erişilmektedir. Sosyal medya ile birlikte, iletişim tek taraflı boyuttan, daha interaktif bir yöne evrilmiş olup haberlere olan tepkilerin nabzını tutmak son yıllardaki önemli araştırma konularından birisi haline gelmiştir (Albayrak, 2017, s. 1991). Bu çalışmada sosyal medyada Orta Doğu'da etkin olduğu düşünülen ülkelerin isimlerinin geçtiği tweetlerden veriler toplanmış ve sonuçlar görselleştirilmiştir. Çalışmada öncelikle internet, sosyal medya ve sosyal medyada veri analizinin ne şekilde olabileceği ile ilgili yazın araştırılmıştır. Bu konularla ilgili öz bilgilere yer verilmiştir. Daha sonra Twitter üzerine bir çalışma yapılarak Orta Doğu'da etkin olan ülkelerin isimlerini içeren tweetlerdeki kelimeler analiz edilmiştir. Bu veri setinin elde edilebilmesi ve görsel hale dönüştürülebilmesi için RapidMiner veri madenciliği programından faydalanılmıştır. Ülkelerin adlarının geçtiği tweetlerde savaş, silah, kaos ve ülke devlet başkanlarının isimlerinin yüksek oranda olduğu metinlerde gözlemlenmiştir. Bu ülkelerin dış siyasette kuvvetli ilişkileri olduğu sonucu ortaya çıkmakla birlikte ülke vatandaşlarının da söz konusu ülkelerle ilgili karşılıklı olarak benzer oranda ilgi gösterdiği ve gündemde tuttuğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Kelime analizi, RapidMiner, Orta Doğu Ülkeleri, Veri madenciliği, Twitter*

Abstract

Nowadays, information services are accessed by almost all users over the web. With social media, communication has evolved from a unilateral dimension to a more interactive direction and it has become one of the most important research topics in recent years (Albayrak, 2017, s. 1991). In this study, data were collected from the tweets where include the names of the countries considered to be active in the social media in the Middle East and the results were visualized. Firstly, the literature has been investigated on internet, social media and how data analysis can be conducted in social media. There is a brief information on these issues. Later, a research on Twitter was conducted to analyze the words in the tweets containing the names of the countries active in the Middle East. RapidMiner data mining program was used to

obtain and convert this data set into visual form. In the tweets where the names of the countries are mentioned, it is observed in the texts that war, weapons, chaos and the names of the heads of state are high. It may be concluded that these countries have strong relations in foreign policy. It could be said that citizens of the countries mutually similar interest for each.

Keywords: *Data mining, Middle East Countries, RapidMiner, Text analysis, Twitter*

1. Giriş

Günümüzde bilgi teknolojileri geliştikçe, bilgi hizmetleri de bundan etkilenmekte ve yeni boyutlar kazanmaktadır (Yalçın, 2014, s.1). Kişisel ya da kurumsal düşünce, mesaj ve haberin üretildiği, dağıtıldığı ve tüketildiği dijital bilgi altyapısı ve yeni bilgilere ulaşmak için sosyal medya önemli bir araç olmaya başlamıştır (Külcü ve Henkoğlu, 2014, s. 232). Sosyal medya mecralarında insanların yanı sıra pek çok kurum, kuruluş ve sektörler de aktif olarak yer almaktadır. Ortak akıl ile kitlelerin bir araya gelerek oluşturduğu fikirler de gittikçe önem kazanmaktadır. Sosyal medya her geçen gün daha ciddi şekilde bireylerin fikirlerini etkilemekte, bir bilgi edinme ve haber kaynağı haline dönüşmektedir. PEW-Internet Research (Shearer ve Matsu, 2019) tarafından gerçekleştirilen araştırmaya göre haberler %68 oranında sosyal medyadan takip edilmektedir. Sosyal ağ siteleri günümüzde internet kullanıcıları için mükemmel bir iletişim kaynağıdır. Dolayısıyla bunlar insanların duygularını anlamak için önemli teşkil etmektedir (Tripathi, 2015, s. 668). Sosyal medyayı insanların yanı sıra pek çok kurum, kuruluş ve sektörler de aktif olarak kullanmaktadır.

Sosyal medya, sürekli güncellenebilmesi, çoklu kullanıma açık olması, sanal paylaşımına olanak tanınması vb. açısından en ideal mecralardan biri olarak kendini göstermektedir. İnsanlar sosyal medyada düşüncelerini yazmakta, bu düşünceler üzerine tartışabilmekte ve yeni fikirler ortaya koyabilmektedirler. Ayrıca kişisel bilgilerin yanı sıra fotoğraflar ve videolar paylaşılabilen, iş süreçleri yönetilebilmekte, gerçek dünyanın sosyal ilişkileri sanal platformlara taşınabilmektedir. Bu durum sosyal medya platformlarının gün geçtikçe daha fazla profesyonel araştırmalara konu olmasına yol açmaktadır (Vural, 2010, s. 3348). Sosyal medyayla, iletişim tek yönden daha interaktif bir yöne evrilmekte, toplumsal olaylara ilişkin süreçlerin değerlendirilmesinde sosyal medya platformlarının önemli araştırma ortamı oluşturmaktadır (Albayrak, 2017, s.1991).

Veri miktarının artması ve çeşitlenmesi, veriyi toplama ve saklama kapasitesindeki hızlı büyüme, geleneksel araştırma metodolojisine dayanarak verinin değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Geleneksel sorgu ve raporlama araçları çok miktardaki veriler karşısında yetersiz kaldığından veri

madenciliği kavramı ortaya çıkmıştır (Şimşek, 2012). Veri yönetimi ve veri analizi üzerine çalışmalar veri madenciliği uygulamaları ve araçlarına dayanarak gelişmiştir. Veri madenciliği araçlarının yaygın olarak kullanıldığı alan olarak sosyal medya ön plana çıkmaktadır. İnsanların ve toplumların duygu, düşünce ve yönelimlerini değerlendirmek için sosyal medya içeriğinin veri madenciliği teknikleri ile incelenmesi son derece önemli bir konudur. Bu kapsamda çalışmada ele aldığımız Orta Doğu bölgesinde yaşayan yerliler ile bu coğrafyanın tarihi, dini, siyasi, ekonomik ve sosyal zenginliklerini bilen bölge dışındaki bir kısım devletlerin ve devlet dışı aktörlerin varlığı üzerine sosyal medya verilerinin değerlendirilmesi değerli görülmektedir. Böyle bir araştırmada bu bölgede etkili olan dış aktörlerden Amerika ve Rusya ile Suudi Arabistan, İran ve Türkiye gibi bölgenin aktörler ve topraklarını genişletmek ve bölgeye nüfus etmek niyetiyle İsrail ön plana çıkmaktadır (Deniz, 2016).

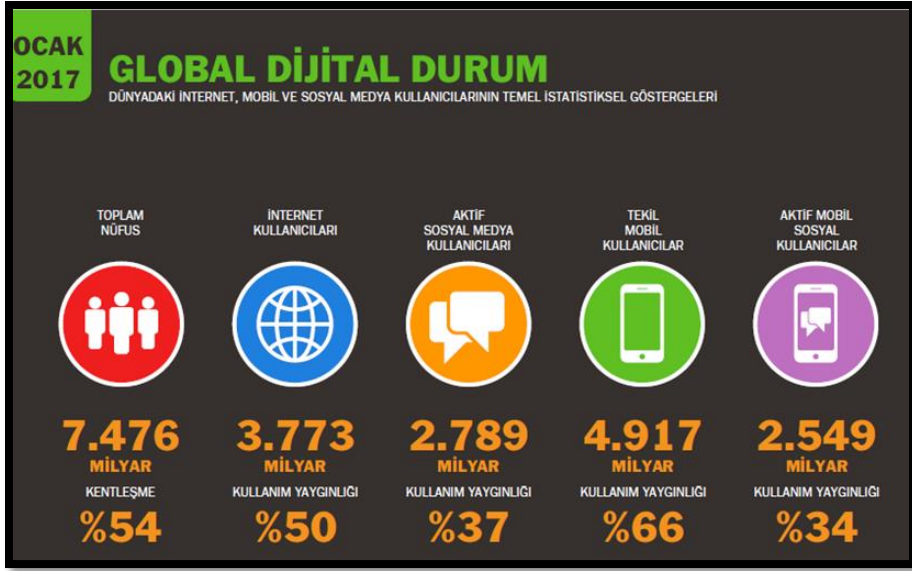
Bu çalışmada sosyal medyada veri analizi çalışması yapmak için güncel gelişmelerin cereyan ettiği ve ülkemizin de içinde bulunduğu coğrafi bölge ile yakından ilişkili olduğu görülen Orta Doğu’da etkisi bulunan ülkeler konu edilerek twitter üzerine bir araştırma yapmak hedeflenmiştir. Bu araştırmada betimsel yöntemin bir parçası olarak veri madenciliği araçları kullanılarak Orta Doğu’da etkin olan ülkelerin isimlerinin geçtiği tweetler toplanmış ve elde edilen bulgular görselleştirilerek yorumlanmıştır.

Çalışmada öncelikle internet, sosyal medya ve sosyal medya araçları ile veri madenciliği hakkında literatürden genel bilgilere yer verilmiştir. Çalışmanın kapsamı, sınırlılıkları ve yöntemi açıklandıktan sonra veri setinin elde edilmesi süreci anlatılmıştır. Verinin analiz edilmesi sonucunda elde edilen bulgular yorumlandıktan sonra sonuçlarla ilgili açıklamalar yapılmıştır.

2. Genel Bilgiler

Sosyal medya, veri sağlama ve veriye ulaşım ile ilgili kolaylıklar sunması açısından büyük değere sahiptir. Sosyal medya araçları kullanılarak bilgi hizmeti elde edilebilmesi kurum/kuruluşların ve insanların büyük ölçüde yararına olduğu ileri sürülebilir.

Tonta’nın çalışmasında yer verdiği üzere, “Web 2.0” kullanıcılara hizmet vermenin yanı sıra uygulamalar barındırdığı, ortak zekadan faydalandığı, dinamik veri kaynakları oluşturma ve programlama modelleri ile kullanıcılara fırsatlar sunduğu platformlardır (Tonta, 2009, s. 744). İnternet uygulamalarını düşündüğümüzde e-posta, forumlar, veri tabanları, bloglar/wikiler ve sosyal medya araçları karşımıza çıkmaktadır (Soydal, 2018, s.19). We Are Social’ın Hootsuite işbirliği ile hazırladığı, internet, sosyal medya ve mobil veri konularında detaylı istatistikler sunan “Digital in 2017 (2017’de Dijital Dünya)” raporu 238 ülkenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu raporun, Buzz Interaction tarafından yapılan tercümesi incelendiğinde global dijital

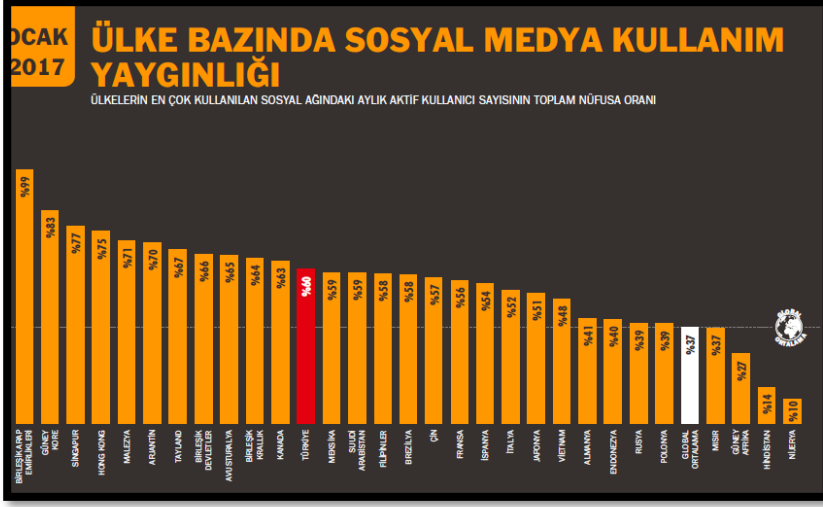

Şekil 1. 2017 Ocak ayı itibariyle dünyadaki internet, mobil ve sosyal medya kullanıcılarının temel istatistiksel göstergeleri (aktaran: Buzz Interaction, 2017, s. 3).

dönüşüm rakamları aktif sosyal medya kullanıcılarının 2.789 milyar ve aktif mobil sosyal kullanıcı rakamının ise 2549 milyara ulaştığı ortaya konmuştur (Şekil 1).

Sosyal medya tanımına bakacak olursak, içerik oluşturma ve paylaşma olanakları sunan bilgilerin oluşturulduğu, etkileşimli ve dinamik bir platformdur (Akbaş ve Fenerci, 2016, s. 203). Bir başka deyişle Web 2.0’da sunulan teknolojik alt yapılarla desteklenen içeriklerin kullanıcılar tarafından oluşturulduğu bir internet uygulamasıdır (aktaran: Daleğmez ve Kurtoğlu, 2018, s. 6).

“2017’de Dijital Dünya” başlıklı raporda araştırmaya katılan 238 ülke içerisinde sosyal medya kullanım oranı hesabına göre Türkiye ilk 12. sırada %60 oranında sosyal medya kullanım yaygınlığı ile yer almaktadır (Şekil 2). Bu rapor sonuçları göstermektedir ki dijital yerliler sosyal medyayı oldukça sık kullanmaktadır. Ülkemizde de sosyal medya kullanım oranı oldukça yüksek olarak görülmüştür.

Şekil 2. Ülkelerin sosyal medya kullanımı (aktaran: Buzz Interaction, 2017, s. 27).

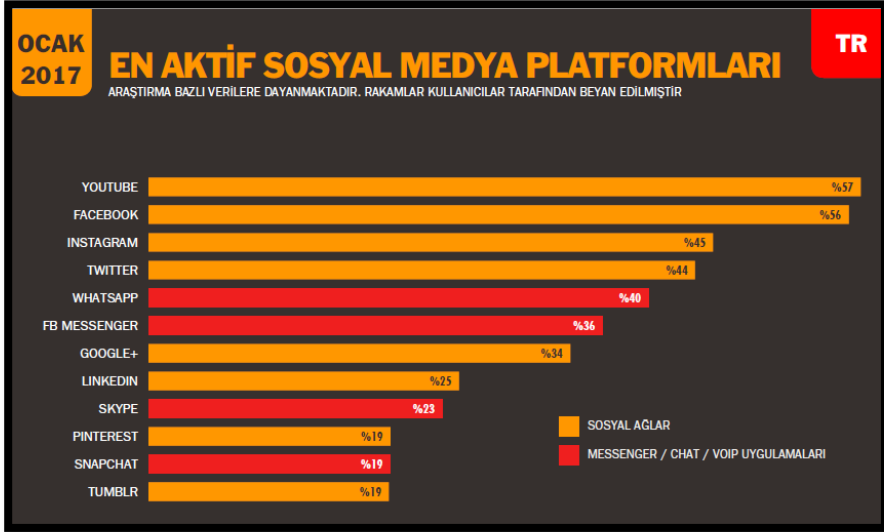
Web 2.0 teknolojisi kapsamında pek çok içerik üretilip bilgiye ulaşılabilecek araçlar oluşturulmaktadır. Şu şekilde sıralanabilir:

- Sosyal ağlar (Twitter, Facebook vb.)
- Wiki (Wikipedia)
- Blog (Blogger, wordpress)
- Multimedia (Youtube, Flickr)
- Anlık mesajlaşma
- RSS (Rich Site Summary) (web sayfası bildirimcisi)
- Sosyal yer imleri, etiketleme, sosyal kataloglama

Sosyal medya araçlarının internet kullanıcıları açısından çok önemli bir mecra olduğu, yapılan istatistiksel çalışmalarda gözler önüne serilmektedir. Buna göre doğru ve güvenilir bilgi erişimi olgusu önem kazanmaktadır. Pek çok özel ve kamu kurum ve kuruluşlarının, işbirliklerinin ve ortaklıklarının idareciler bazında da çok aktif olarak kullanıldığı, içerik oluşturduğu ve veri paylaşımında bulunduğu bilinmektedir.

Twitter, Facebook, Youtube vb. pek çok sosyal ağ milyarlarca kullanıcı tarafından ziyaret edilmektedir. Bu sosyal ağlar hem sosyalleşmek ve eğlenmek, hem de bilgiye erişmek, öğrenmek ve profesyonel iş yapmak amacıyla da kullanılmaktadır. Sosyal ağların sağladığı işbirliği, kişiselleştirme, kullanıcı destekli içerik ekleme ve üst veri gibi özellikler kullanıcı deneyimini zenginleştirmekte ve bu web sitelerini daha çekici kılmaktadır. Bu özellikleri ile kurumlar tarafından profesyonel anlamda da

artık tercih edilmeye başlanmıştır. Günümüzde pek çok kurum yeniliklerini, duyurularını, etkinlikleri bu gibi mecralardan paylaşmakta, takipçiler kazanmakta ve kamuoyunun nabzını tutacak işler yapmaktadır. Bu bağlamda ülkemizde en aktif kullanılan sosyal medya araçları “2017’de Dijital Dünya” raporuna göre Youtube, Facebook, Instagram, Twitter ve Watsapp olarak ilk 5’inin sayıldığı görülmüştür (Şekil 3).

Şekil 3. Türkiye’de en aktif kullanılan sosyal medya araçları (aktaran: Buzz Interaction, 2017, s. 76).

Sosyal medyanın kullanım yaygınlığının yüksek olması sonucu oluşan veri kaynağı da eşsiz ve yeni özellikleri beraberinde getirmektedir (McCormick ve diğerleri, 2017, s. 391). Sosyal medya verilerinden gişe tahmini için Ding ve arkadaşları (2017), çalışmalarında Facebook’un “beğen” özelliğinin filmlerin gişe tarihinden önce etkin bir sosyal pazarlama aracı olarak kullanılmasına yönelik öneride bulunmuşlardır. Oh ve diğerleri (2017), Facebook ile birlikte Youtube ve Twitter’ı da dâhil ederek yaptıkları araştırmalarında tüketici katılım davranışları perspektifinden sosyal medyanın film gişelerinin performansına etkisinin olup olmadığını değerlendirmişlerdir. Bulgular sosyal medya araçlarının filmlerin gelecek performansını olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuştur.

Anket gibi yöntemlerle veri toplama sırasında katılımcılara, davranışları veya duyguları ile ilgili geriye dönük olarak sınırlı kapsamda sorular sorulurken veya hayali bir senaryo üzerinden ileriye yönelik davranışlar sorgulanırken, sosyal medya kişisel ifadeyi ve bireyler arasındaki etkileşimi gerçek zamanlı ve geniş ölçekte gözlemleme fırsatını sunmaktadır (McCormick ve diğerleri, 2017, s. 391).

Poell ve Borra (2012), sosyal medyanın alternatif gazetecilik alanında kullanımını incelemiştir. Bir zirve ile ilgili içerikler Twitter, Youtube ve Flickr'dan elde edilerek analiz edilmiştir. Bulgulara göre alternatif gazetecilik adına en umut verici platform Twitter olarak değerlendirilmiştir.

Sosyal medyada bir olay veya konu ile ilgili nelerin gündem olduğunun neler konuşulduğunun ortaya çıkarılmasını amaçlayan çalışmalar da bulunmaktadır. Bian ve arkadaşları (2016), bireylerin “Nesnelerin İnterneti (IoT)” kavramıyla ilgili düşüncelerini araştırmak için Twitter'dan veri elde edip bu verilerin analiz sonuçlarına göre sosyal medya kullanıcılarının IoT ile ilgili ifade ve düşüncelerinin çoğunlukla olumlu olduğu sonucuna varmıştır.

Twitter ve Facebook gibi sosyal medya araçlarının daha önemli ve daha kritik bir rolünün de olduğu “Arap Baharı” olayını tetiklemeyle ortaya çıkmıştır. Bu rol nedeniyle, Mısır ve Tunus devrimleri “Twitter ve Facebook devrimleri” olarak da tanımlanmıştır. Sivil eylemler, bunlar aracılığıyla pek çok kullanıcıya ulaşılmış ve bu kişiler örgütlenebilmiştir. Sosyal medya kullanıcıları eylemciler gönderdikleri bir tweette, “Facebook ile protestoları programladıklarını, Twitter ile koordine ettiklerini ve YouTube ile de dünyaya duyurduklarını” ifade etmişlerdir (Khondker, 2011, s. 676-677).

Bu araştırmaya veri sağlayan Twitter, özgür ifade hakkını savunmaktadır (Twitter, 2019). Twitter, adsız ve sahte olmayan konuşmaların Twitter için önemli olduğunu ve kullanıcılarının sesini koruduğunu beyan etmektedir. Twitter genellikle isimsiz veya takma isim kullanan kullanıcılarının hesap bilgilerini ifşa etmek için gelen talepleri yerine getirmediğini belirtmektedir (Information Request, 2019). Bu şekilde kullanıcılarına özgür bir platform taahhüt eden Twitter, düşüncesini ve görüşünü ifade etmek isteyen herkes için önemli bir platform olarak karşımıza çıkmaktadır. Twitter bu sebebin yanında tweet metinlerini, veri madenciliği çalışmaları için erişilebilir kılması yönüyle bu araştırmaya zemin teşkil etmektedir.

3. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Veri madenciliği bu araştırmanın çekirdeğini oluşturmaktadır. Dünya genelinde aylık aktif kullanıcı sayısı 2010 yılından beri artış göstermesi ve veri çalışmaları için imkan sunması nedeniyle Twitter üzerine bu çalışma yapılmıştır (Twitter: number of monthly active users, 2019). Çalışmanın kapsamı, Orta Doğu'da söz sahibi olan Türkiye, Amerika, Rusya, Suudi Arabistan, İran ve İsrail ülke adlarının kendi dillerinde atılan tweetleri içermektedir.

Araştırmanın yapıldığı sosyal medya aracı olan Twitter, tüm tweet metinlerini erişime açık tutmayıp tarih bazlı veri kısıtlamasına gitmektedir. Bu sebeple araştırmanın yapıldığı 17-20 Mayıs 2019 tarihlerinden 7 ila 10 gün öncesine kadar olan tweet metinlerinin erişimine izin vermiştir. Bu tarih aralığında araştırmanın kapsamındaki altı ülkenin dillerinde her bir sorguda 10.000

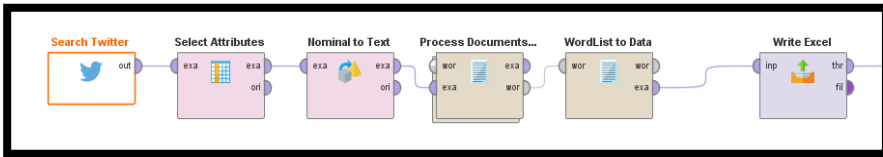
tweete kadar tarama yapılarak toplam 36 kez sorgu çalıştırılmıştır. Elde edilen veri seti araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Orta Doğu’da etkin olan ülkelerin isimlerini içeren tweetlerdeki kelimelerin veri madenciliği yöntemiyle elde edilmesi ve görsel hale dönüştürülebilmesi için RapidMiner Studio programı araç olarak kullanılmıştır. Araştırma modeli ise, betimlemeyi hedefleyen bir tarama modeline uygun olarak var olan veriyi ortaya çıkarmak üzere kurulmuştur (Karasar, 2012, s. 77).

Çalışmanın yöntemi içerisinde yer alan verilerin yapısı ve sayısı, veri toplama ve temizleme aşamaları, elde edilen verilerin değerlendirilmesi hakkındaki bilgiler “veri setinin elde edilmesi” alt başlığında verilmiştir.

3.1. Veri Setinin Elde Edilmesi

Bu çalışmada Twitter'dan anlık veri toplamak için RapidMiner kullanılmıştır. Ortadoğu üzerinde en çok söz sahibi olan Türkiye, Amerika, Rusya, Suudi Arabistan, İran ve İsrail ülkelerinin isimleri kendi dillerince yazılarak anahtar sözcükler oluşturulmuştur. Örneğin, Farsça, ترکیه=Türkiye, أمريكا= Amerika, روسيا=Rusya, عربستان=Arabistan, اسرائيل=İsrail sözcükleri anahtar sözcükler olarak seçilmiştir. Sorgular her bir anahtar kelime için ayrı ayrı yapılmıştır. RapidMiner’da Twitter üzerine araştırma yapabilmek için “Search Twitter” operatörü kullanılarak son 17-20 Mayıs 2019 tarihleri arasındaki tweetler taranmıştır. “Select Attributes” operatörü, örnek veri kümesinin özneliklerinin bir alt kümesi seçilmiş ve diğer öznelikleri kaldırılmıştır. Sadece seçilen öznelikler çıkış portuna (output port) iletilmiş ve geriye kalanlar veri setinden kaldırılmıştır.

“Nominal to Text” operatöründe “attribute filter type: single” ve “attribute: text” olarak seçilmiştir. “Write Excel” operatörü ile elde edilen kelimeler ve bu kelimelerin metinlerde geçme sıklığının Excel dosyasına yazılması sağlanmıştır (Şekil 4).

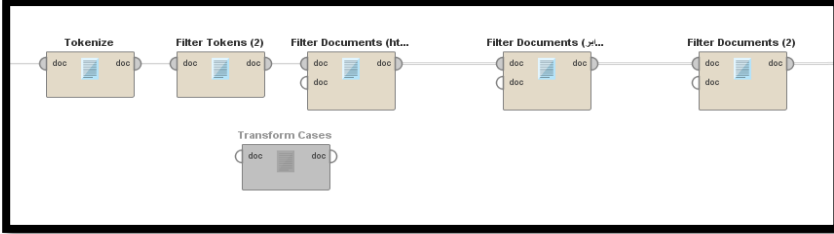

Şekil 4. Ana modelde kullanılan operatörler

“Process Documents From Data” operatörü içerisine eklenen operatörler gösterilmiştir (Şekil 5). “Transform Cases” operatörü, metin içerisindeki tüm harfleri küçük olacak şekilde dönüştürme işlemi yapılmasına olanak sağlamıştır. Bu operatör sayesinde tüm karakterlerin boyutu aynı olacağı için aralarında kıyas yaparken sorun çıkmaması sağlanmış olmaktadır. Bu operatör sadece latin harfleri kullanan diller için aktifleştirilmiş, diğer diller için (İbranice, Rusça, Farsça, Arapça) enable duruma alınarak kod çalıştırılmıştır. “Tokenize” operatörü ile metnin kelimelere parçalanması işlemini gerçekleştirilmiştir. “Filter Stopwords” operatörü ile metin içerisinde

tek başına anlamı olmayan kelime ya da kelime gruplarının metinden ayrıştırılması sağlanmıştır. Örneğin 've', 'veya' gibi edat, bağlaç vb. kelimeler metinden çıkartılmıştır. "Filter" operatörleri ile kelimeler arasında bulunan ülke isimleri, URL bilgileri, https gibi kelimeler sorgularda sıklıkla görüntülediği için süzülmüştür. Örneğin İsrail kelimesini sorgularken bu kelime yüksek oranda sonuca yansıdığı için İsrail kelimesi için de Filter kullanılarak sorgu sonuçları temizlenmiştir (Şekil 5).

Şekil 5. "Process Documents from Data" operatörü içinde kullanılan alt operatörler

Veri seti RapidMiner Studio veri madenciliği programı ile bahsedilen işlemler sonucunda elde edilmiştir. Kelimeler ve toplam ne kadar kullanıldığı Excel dosyasına yazdırıldıktan sonra bulgular elde edilmiş ve analizi yapılmıştır. Kelimelerin analiz edilmesine bulgular ve yorum bölümünde yer verilmiştir.

4. Bulgular ve Yorum

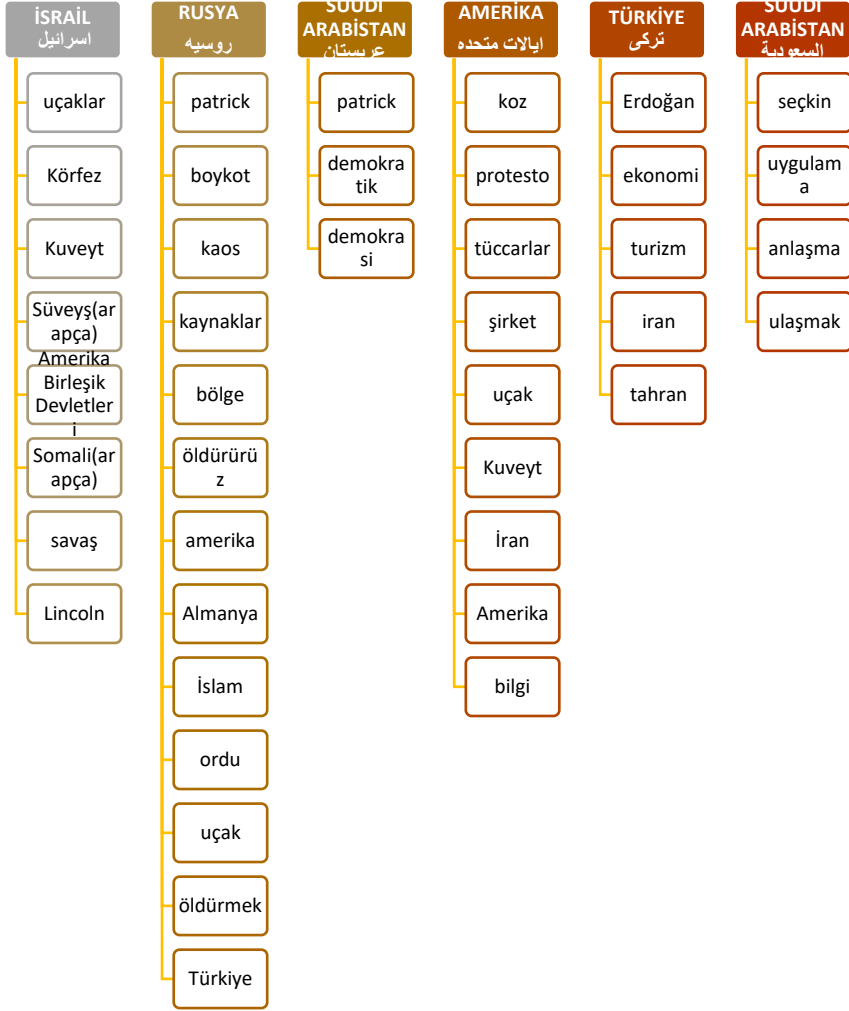
Ülkelerin isimlerinin yer aldığı tweet metinlerinden altı farklı dilde kullanım sıklığına göre ilk 30'da yer alan kelimeler incelenmiştir. Orta Doğu ve bu bölgenin gündemiyle ilişkili olduğu düşünülen kelimeler analiz edilmiştir. Farsça ve Arapça alfabelerinin birbirine çok yakın olması ve Suudi Arabistan haricinde diğer 5 ülkenin isimleri her iki dilde de neredeyse aynı yazılması sebebiyle veriler Farsça ve Arapça karışık alınabilmiştir. Bu nedenle bulgular bölümünde 5 farklı tematik sorgu grubu maddeler halinde sıralanmıştır.

4.1. Sorgu 1: Ülke isimlerinin Farsça-Arapça sorgulanması:

Bu sorgulamada Farsça ve Arapça alfabelerinin birbirine çok yakın olması ve Suudi Arabistan haricinde diğer 5 ülkenin isimleri her iki dilde de neredeyse aynı yazılması sebebiyle veriler Farsça ve Arapça karışık alınabilmiştir (Şekil 6-7). Elde edilen kelime bulutları EK1'de sunulmuştur. Bu sorguda Farsça tüm ülke isimleri sorgulandıktan sonra Arapça sorguya geçildiğinde Suudi Arabistan sorgusu dışındaki diğer ülkelerin sonuçları ile çok benzer sonuçlar dönmüştür. Bu sonuçların ilk 30'a girenleri değerlendirildiğinde bölgenin gündemine yönelik kelimelerin sıklıkla geçtiği söylenebilir. İsrail adı geçen Farsça metinlerde savaş, Amerika Birleşik Devletleri, uçak, körfez gibi, Rusya adı geçen metinlerde boykot, kaos, öldürürüz gibi, Amerika adı geçen Farsça metinlerde protesto gibi, Türkiye adı geçen Farsça metinlerde ise Erdoğan, ekonomi gibi kelimelerin bölge gündemi ile İran halkının attığı tweet metinlerinin etkili olduğu söylenebilir.

No	İsrail kelime		RUSYA-روسية		SUUDI ARABİSTAN-عربستان		AMERİKA-امريكا		TÜRKİYE-ترکی		SUUDI ARABİSTAN-السعودیة	
	Ne kelime	Türkçe karşılığı	Kelime	Türkçe karşılığı	Toplam kelime	Türkçe karşılığı	Toplam kelime	Türkçe karşılığı	Toplam kelime	Türkçe karşılığı	Toplam word	total
1	جنينة	çiftlik	جن	çiftlik	52	جن	97	evaluate	اريدان	375	السعودية	322,0
2	جنينة	çiftlik	جن	çiftlik	48	جنينة	82	evaluate	اريدان	341	السعودية	313,0
3	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	43	جنينة	79	birleşme	بنا	330	السعودية	312,0
4	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	41	جنينة	79	birleşme	بنا	330	السعودية	312,0
5	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	41	جنينة	79	birleşme	بنا	330	السعودية	312,0
6	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	41	جنينة	79	birleşme	بنا	330	السعودية	312,0
7	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	41	جنينة	79	birleşme	بنا	330	السعودية	312,0
8	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	40	جنينة	75	birleşme	بنا	330	السعودية	310,0
9	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	40	جنينة	75	birleşme	بنا	330	السعودية	310,0
10	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	40	جنينة	75	birleşme	بنا	330	السعودية	310,0
11	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	40	جنينة	75	birleşme	بنا	330	السعودية	310,0
12	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	40	جنينة	75	birleşme	بنا	330	السعودية	310,0
13	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	40	جنينة	75	birleşme	بنا	330	السعودية	310,0
14	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	40	جنينة	75	birleşme	بنا	330	السعودية	310,0
15	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	40	جنينة	75	birleşme	بنا	330	السعودية	310,0
16	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	38	جنينة	75	birleşme	بنا	330	السعودية	310,0
17	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	27	جنينة	72	birleşme	بنا	330	السعودية	305,0
18	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	31	جنينة	65	birleşme	بنا	330	السعودية	280,0
19	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	28	جنينة	64	birleşme	بنا	330	السعودية	231,0
20	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	25	جنينة	64	birleşme	بنا	330	السعودية	231,0
21	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	25	جنينة	64	birleşme	بنا	330	السعودية	196,0
22	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	19	جنينة	64	birleşme	بنا	330	السعودية	186,0
23	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	19	جنينة	64	birleşme	بنا	330	السعودية	186,0
24	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	19	جنينة	64	birleşme	بنا	330	السعودية	186,0
25	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	19	جنينة	64	birleşme	بنا	330	السعودية	164,0
26	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	19	جنينة	64	birleşme	بنا	330	السعودية	151,0
27	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	18	جنينة	64	birleşme	بنا	330	السعودية	285,0
28	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	17	جنينة	64	birleşme	بنا	330	السعودية	144,0
29	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	23	جنينة	64	birleşme	بنا	330	السعودية	142,0
30	جنينة	çiftlik	جنينة	çiftlik	16	جنينة	64	birleşme	بنا	330	السعودية	141,0

Şekil 6. Farsça ve Arapça olarak sorgulanan ilke isimlerinin ilk 30'daki veri seti

Şekil 7. Farsça ve Arapça sorgu sonucunda Orta Doğu gündemiyle ilişkili olarak seçilen kelimeler

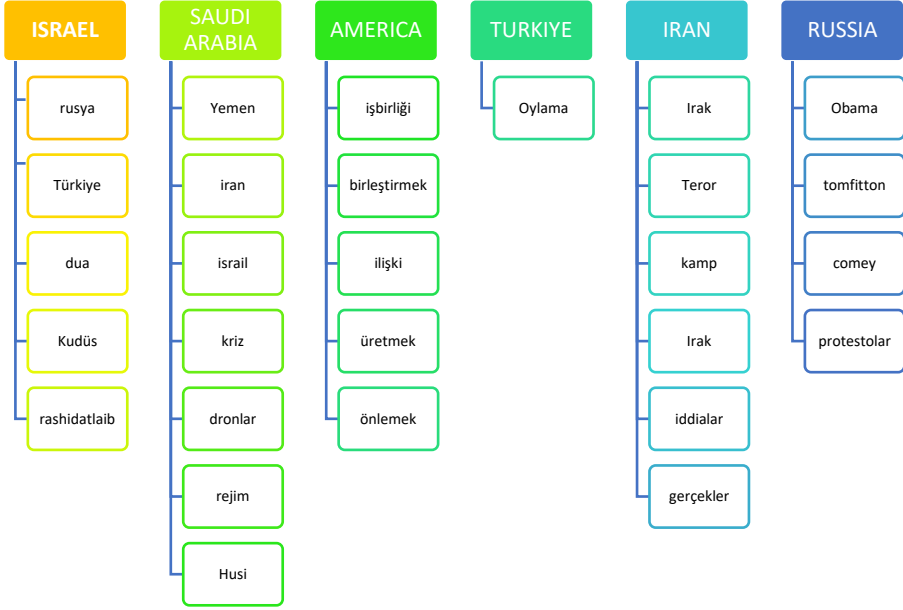
4.2. Sorgu 2: Ülke isimlerinin İngilizce sorgulanması:

İngilizce ülkelerin isimleri sorgulanmıştır. Elde edilen kelime bulutları EK 2'de sunulmuştur. İngilizce yapılan bu sorguda, İsrail'in adı geçen tweetler değerlendirildiğinde Türkiye ve Rusya'nın adının sıklıkla geçmesi, Suudi Arabistan kelimesi aratıldığında ise İsrail kelimesinin sıklıkla geçmesi, İran kelimesinin geçtiği İngilizce tweetlerde terör ve Irak kelimelerinin geçmesi ve Rusya adı geçen tweetlerde ise protestolar kelimesinin geçmesi oldukça dikkat çekici olarak yorumlanmıştır. Bu kelimeler ışığında Orta Doğu'nun nabzının bölge vatandaşlarınca tutulduğu ortaya çıkmıştır.

Amerika dışındaki ülkelerin adlarının bulunduğu metinler, olumsuz olarak yorumlanabilecek kelimeleri içerirken Amerika adı geçen tweetlerde birleştirmek, üretmek, işbirliği ve önlemek gibi olumlu kelimelerin ön planda olduğu görülmüştür. Bu durumun Amerika'nın adının İngilizce tweetlerde arandığında Orta Doğu'daki profilini tam olarak karşılayan kelimelerin sıklıkla geçmediği kanaatini oluşturmuştur (Şekil 8-9). Çünkü anadilde arama yapılmasının bir neticesi olarak kapsamın oldukça geniş kaldığı sonucuna varılmaktadır.

No	ISRAEL			SAUDI ARABIA			AMERICA			TÜRKİYE			İRAN			RUSSIA		
	Kelime	Toplam	Türkiye Karşılığı	Kelime	Toplam	Türkiye Karşılığı	Kelime	Toplam	Türkiye Karşılığı	Kelime	Toplam	Türkiye Karşılığı	Kelime	Toplam	Türkiye Karşılığı	Kelime	Toplam	Türkiye Karşılığı
1	china	182,0	saudi	369,0	iguidado	1455,0	korea	5895,0	iran	926,0	knew	9118,0	iran	926,0	knew	9118,0		
2	italy	130,0	that	294,0	comando	1416,0	south	5820,0	this	285,0	obama	1403,0	iran	285,0	obama	1403,0		
3	russsia	129,0	yemen	204,0	diego	1354,0	indonesia	5540,0	thank	285,0	tomifiton	1308,0	iran	285,0	tomifiton	1308,0		
4	afrika	128,0	venezuela	197,0	president	1354,0	countries	5505,0	made	284,0	omey	1298,0	iran	284,0	omey	1298,0		
5	indonesia	128,0	iran	193,0	decision	1350,0	hours	5465,0	obama	281,0	schiff	1298,0	iran	281,0	schiff	1298,0		
6	spain	128,0	israel	190,0	arria	1343,0	voting	5462,0	left	266,0	biden	1297,0	iran	266,0	biden	1297,0		
7	spectatorindex	127,0	crisis	188,0	cooperaci	1341,0	bsvotingteam	5461,0	legacy	264,0	clapper	1296,0	iran	264,0	clapper	1296,0		
8	literacy	126,0	emma	188,0	entablar	1340,0	india	3347,0	your	261,0	rice	1296,0	iran	261,0	rice	1296,0		
9	mexico	126,0	humanitarian	187,0	excelente	1340,0	brasil	3347,0	iraq	257,0	susan	1296,0	iran	257,0	susan	1296,0		
10	rate	126,0	abre	186,0	incorpor	1339,0	last	3330,0	money	255,0	bremman	1295,0	iran	255,0	bremman	1295,0		
11	turkey	126,0	informativos	186,0	relacion	1246,0	philippines	3326,0	bigger	254,0	peter	1295,0	iran	254,0	peter	1295,0		
12	woman	126,0	periodic	186,0	vecchio	1208,0	argen	2158,0	except	254,0	strzok	1295,0	iran	254,0	strzok	1295,0		
13	that	119,0	portadas	186,0	roupas	879,0	bast	2141,0	needed	254,0	police	179,0	iran	254,0	police	179,0		
14	zeldin	115,0	esto	186,0	realdonaldtrump	578,0	canada	419,0	sure	254,0	venezuela	179,0	iran	254,0	venezuela	179,0		
15	says	94,0	drones	173,0	your	549,0	spectatorindex	403,0	vachilly	254,0	water	174,0	iran	254,0	water	174,0		
16	house	91,0	iran	160,0	good	546,0	singapore	375,0	with	231,0	down	173,0	iran	231,0	down	173,0		
17	here	90,0	will	157,0	make	510,0	japan	370,0	that	217,0	sahouraxo	173,0	iran	217,0	sahouraxo	173,0		
18	have	86,0	zaidzamanahamid	140,0	products	472,0	ranking	360,0	most	216,0	brutality	172,0	iran	216,0	brutality	172,0		
19	lishf	84,0	some	138,0	very	470,0	hong	298,0	their	205,0	gammons	172,0	iran	205,0	gammons	172,0		
20	taib	83,0	this	135,0	tariffs	467,0	kong	298,0	bolton	196,0	face	172,0	iran	196,0	face	172,0		
21	michael	82,0	with	122,0	goods	462,0	year	298,0	islamic	195,0	march	172,0	iran	195,0	march	172,0		
22	prayer	79,0	also	113,0	simple	462,0	norway	296,0	media	190,0	protesters	172,0	iran	190,0	protesters	172,0		
23	thesnake	79,0	regime	96,0	such	458,0	students	293,0	another	190,0	tear	172,0	iran	190,0	tear	172,0		
24	rashida	70,0	have	92,0	produce	454,0	reading	292,0	terror	183,0	weekend	172,0	iran	183,0	weekend	172,0		
25	jerusalem	68,0	houthi	92,0	peossoas	450,0		camp	182,0	japan	77,0	iran	182,0	japan	77,0	iran	182,0	77,0
26	rashidatib	67,0		avoid	449,0	önlemek	iran	claims	161,0	readonaldtrump	68,0	iran	161,0	readonaldtrump	68,0	iran	161,0	68,0
27	baskin	66,0		easy	449,0		that	facts	160,0	state	68,0	iran	160,0	state	68,0	iran	160,0	68,0
28	stirad	65,0		that	445,0		that	started	159,0	spectatorindex	65,0	iran	159,0	spectatorindex	65,0	iran	159,0	65,0
29	jack	64,0		folgado	439,0	gevşek		started	159,0			iran	159,0			iran	159,0	

Şekil 8. İngilizce olarak sorgulanan ülke isimlerinin ilk 29'daki veri seti

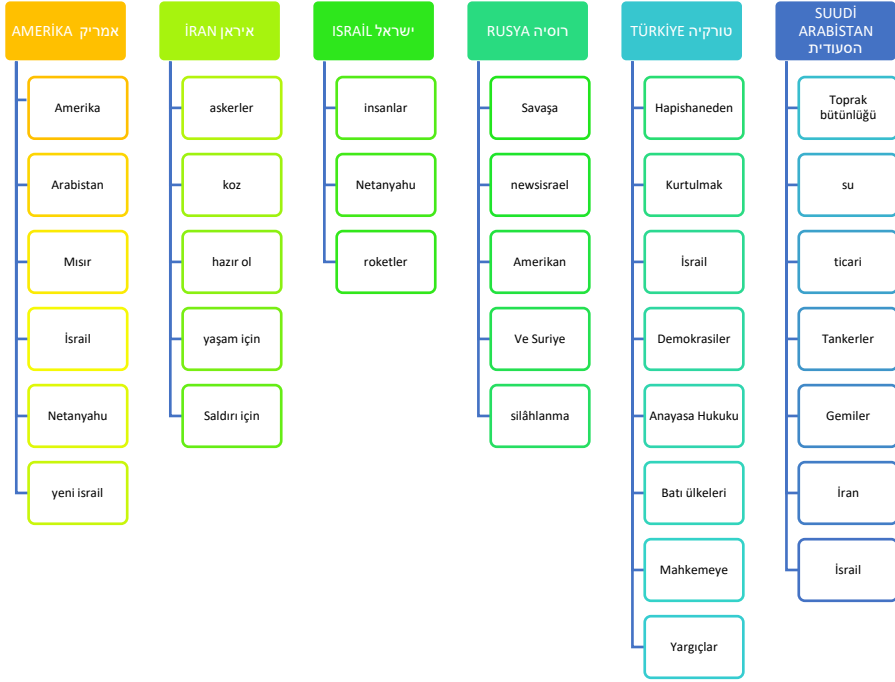
Şekil 9. İngilizce sorgu sonucunda Orta Doğu gündemiyle ilişkili olarak seçilen kelimeler

4.3. Sorgu 3: Ülke isimlerinin İbranice sorgulanması:

İbranice ülkelerin isimleri sorgulanmıştır (Şekil 10-11). Elde edilen kelime bulutları EK3'te sunulmuştur. İbranice sorgu sonuçları analiz edildiğinde, Amerika adının Orta Doğu'daki namılı ülkelerle aynı metinlerde adının geçtiği görülmüştür. İran kelimesini içeren İbranice tweetlerde hazır ol, saldırı için, askerler gibi kelimeler dikkat çekmiştir. Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye adlarının İsrail isminin sıklıkla geçtiği görülmüştür. Ayrıca Suudi Arabistan kelimesi ile birlikte ticari, İran, tankerler, su ve toprak bütünlüğü gibi kelimelerin geçmesi vatandaşların komşu ülkeleri ve bölgelerinde olup bitenleri yakından takip ettiği düşünülebilir.

No	Kelimeler	AMERİKA		İRAN		İSRAİL		RUSYA		TÜRKİYE		SUUDİ ARABİSTAN	
		Türkçe Karşılığı	Toplam	Kelime	Toplam	Kelime	Toplam	Kelime	Toplam	Kelime	Toplam	Kelime	Toplam
1	America	15,0	AAWALDMAN	3,0	sonra	31,0	asaf	3,0	3,0	3,0	Onlar ister	30,0	kann
2	Arabia	15,0	NewsChannel11	3,0	Boşluk	31,0	boşluk	3,0	3,0	3,0	ishmuli	15,0	haber
3	Egypt	15,0	Hamada	3,0	heasset	29,0	Eichler	3,0	3,0	3,0	Belbas	15,0	sağlamlaştırma
4	Gazze	15,0	heirafiperefs	3,0	Dlarcak	29,0	haman	3,0	3,0	3,0	hemmetim	15,0	atmalı
5	HebAcademy	15,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Dün
6	Sudri	15,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
7	Israel	15,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
8	LewyMoruya	15,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
9	SarahHaetmiCohe	15,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
10	Saudi	15,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
11	Singapore	15,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
12	build	15,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
13	guzman	15,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
14	haim	15,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
15	like	15,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
16	mendy	15,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
17	Netanyahu	12,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
18	newsisrael	10,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
19	reaction	10,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
20	hat	10,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
21	wart	10,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
22	yothalbs	10,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
23	ohio	10,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
24	ontari	10,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
25	Beyan	10,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
26	Ülkeler	10,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
27	İzlenim	10,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
28	İzlenim	10,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
29	Arşimet	10,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında
30	Takımı	10,0	heirafiperefs	3,0	heirafiperefs	26,0	kontrplak	3,0	3,0	3,0	juice	15,0	Salidında

Şekil 10. İbrance olarak sorgulanan ülke isimlerinin ilk 30'daki veri seti

Şekil 11. İbranice sorgu sonucunda Orta Doğu gündemiyle ilişkili olarak seçilen kelimeler

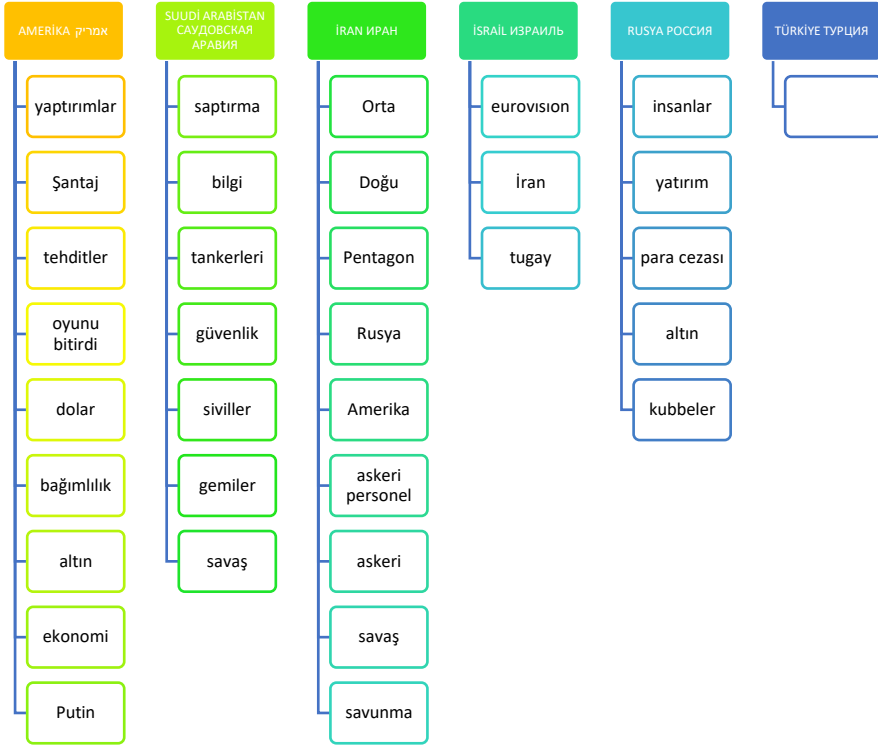
4.4. Sorgu 4: Ülke isimlerinin Rusça sorgulanması:

Rusça ülkelerin isimleri sorgulanmıştır (Şekil 12-13). Elde edilen kelime bulutları EK4’te sunulmuştur. Rusça tweetlerde Amerika adı ile birlikte yaptırımlar, şantaj, tehditler, bağımlılık, ekonomi gibi kelimelerin geleneksel medyada sunulan gündem ile yakından bağdaştığı görülmüştür. Suudi Arabistan’ın adının geçtiği tweetlerde saptırma, bilgi, güvenlik, gemiler ve savaş gibi kelimeler ön plana çıkmıştır. İran kelimesinin geçtiği tweetlerde de benzer olarak savaş kelimesinin geçmesi diğer sorgulara benzer sonuçlar döndürdüğü şeklinde yorumlanmıştır. Ancak veri elde etme sürecinde Twitter zaman kısıtı uyguladığı için araştırmanın yapıldığı dönemde ön plana çıkan Eurovision’da İsrail’in protesto edilmesi nedeniyle İsrail ile ilgili tweetlerin sorgusunda Eurovision kelimesi ilk sıralarda çıkmıştır (Euronews, 2019).

No	AMERİKA AMERİKA		SUUDİ ARABİSTAN SAUDOVSKAYA ARABİYA		İRAN İRAN		İSRAİL İZRAİL		RUSYA RUSSİYA		TÜRKİYE TÜRKİYA	
	Kelimeler	Türkçe Karşılığı	Kelimeler	Türkçe Karşılığı	Kelimeler	Türkçe Karşılığı	Kelimeler	Türkçe Karşılığı	Kelimeler	Türkçe Karşılığı	Kelimeler	Türkçe Karşılığı
1	Sanncı	уагитилар	431,0	Движение	5,0	Колп	14,0	Urgimelle	58,0	Донецк	597,0	Praxis
2	Urgintelligence	urgintelligence	205,0	быть	5,0	Olesya	7,0	bbrossustar	54,0	Vitaukas	593,0	Агрохолд
3	надо	gerek	180,0	двучероий	5,0	Patriot	7,0	beresa	54,0	Gascogne	593,0	Инууб
4	Венгри	Macanistan	177,0	информация	5,0	Korotchenko	7,0	highersauc	54,0	Джон	593,0	Оборудоекрман
5	Шантаж	Şantaj	177,0	косвенно	5,0	Еминем	7,0	hwmaster	54,0	Европейей	593,0	Передовыели
6	давво	uzun	177,0	которая	5,0	Doğu	7,0	amerikой	54,0	Лисчанс	593,0	Птицевод
7	министерво	Bakanlik	177,0	может	5,0	Впереді	7,0	ВАШЕ	54,0	Луганск	593,0	Птицевод
8	подготовили	hazirlandi	177,0	недавней	5,0	Пентагон	7,0	Washington	54,0	Чарльз	593,0	Птицефер
9	против	vs	177,0	одна	5,0	Россия	7,0	Возможнolabilir	54,0	Бельгийей	593,0	Улавока
10	санций	уагитилар	177,0	против	5,0	Америка	7,0	Войны	54,0	Британец	593,0	Якца
11	создать	уагатамк	177,0	саудовских	5,0	баллов	7,0	ГОДУ	54,0	инвестил	593,0	Явейна
12	угрозы	tehditler	177,0	связанной	5,0	военносл	7,0	Даунинг	54,0	основал	593,0	решения
13	Vitaukas	Vitaukas	94,0	танкеров	5,0	военный	7,0	ЕВРОВИД	54,0	построй	593,0	решения
14	свои	onlarn	78,0	КСАembassyKZ	4,0	возможн	1,0	ЕКАТЬ	54,0	шотланде	593,0	решения
15	Alexey	Alexey	77,0	Statement	2,0	война	1,0	ЭНАЕМ	47,0	ArbagoKon	347,0	решения
16	Mukhin	Mukhin	77,0	Объедин	2,0	всего	1,0	Иран	47,0	храм	345,0	решения
17	Всемирного	Dunya	77,0	акты	2,0	дополнител	1,0	Ираном	47,0	Белгород	344,0	решения
18	данным	gore	77,0	Безопасности	2,0	женщин	1,0	OTKAZBIB	47,0	Бабушка	344,0	решения
19	доирались	оулу битirdi	77,0	вблизи	2,0	законь	1,0	ПОЕДЕМ	47,0	недорож	344,0	решения
20	доллара	dolar	77,0	гражданских	2,0	защитую	1,0	ПРИВТ	47,0	входа	344,0	решения
21	зависимость	bagimlilik	77,0	коммерческих	2,0	насилия	1,0	Просто	47,0	дорогой	344,0	решения
22	золоту	altin	77,0	осуждаем	2,0	обновлен	1,0	СТЕДУОС	47,0	золотым	344,0	решения
23	мировых	Dunya	77,0	отношения	2,0	обороны	1,0	Сердочная	47,0	ишет	344,0	решения
24	падет	digme	77,0	препятствии	2,0	объявилл	1,0	Трампа	47,0	кполомил	344,0	решения
25	совета	konsej	77,0	судов	2,0	оказалас	1,0	Украина	47,0	освещает	344,0	решения
26	экономик	ekonomi	77,0	территориальных	2,0	отправу	1,0	Фешенеб	47,0	помойне	344,0	решения
27	конда	ne zaman	54,0	Almat	1,0	план	1,0	аппараме	47,0	фоне	344,0	решения
28	могут	ku	51,0	HonorOfService	1,0	после	1,0	Банши	12,0	Донбассе	188,0	решения
29	Путин	Putin	47,0	Waг	1,0	представл	1,0	бригадын	12,0	лодей	183,0	решения

Şekil 12. Rusça olarak sorgulanan ilke isimlerinin ilk 30'daki veri seti

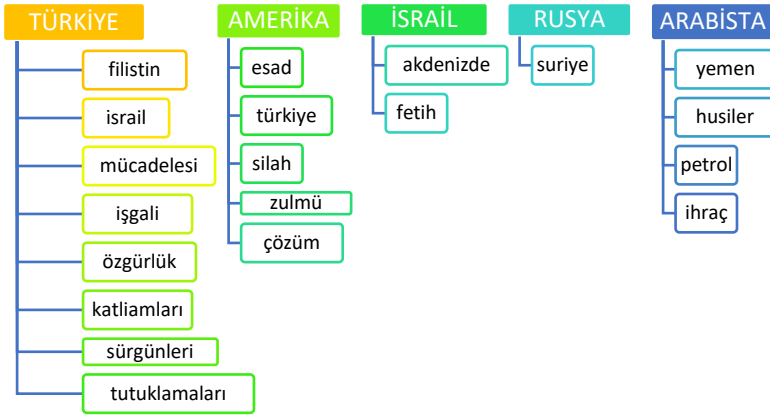
Şekil 13. Rusça sorgu sonucunda Orta Doğu gündemiyle ilişkili olarak seçilen kelimeler

4.5. Sorgu 5: Ülke isimlerinin Türkçe sorgulanması:

Türkçe ülkelerin isimleri sorgulanmıştır (Şekil 14-15). İran için ayrıca sorgulama yapıldığında İngilizce olarak yapılan sorgu ile aynı sonuç gelmektedir. Elde edilen kelime bulutları EK 5’te sunulmuştur. Türkçe tweet metinleri değerlendirildiğinde ise Türkiye kelimesi ile Filistin, İsrail ve katliam kelimeleri ön plana çıkmaktadır. Türkçe Amerika kelimesi aratıldığında gelen tweetlerde en çok geçen kelimeler arasında Esad, silah, zulüm ve çözüm kelimeleri görülmüştür. İsrail kelimesi ile birlikte Akdeniz’de ve fetih kelimeleri dikkat çekerken Rusya kelimesi ile birlikte en çok kullanılan kelimenin Suriye olduğu ortaya çıkmıştır. Suudi Arabistan kelimesi ile birlikte de petrol ve ihraç kelimelerinin Orta Doğu ile ilişkili olduğu görülmüştür.

No	TÜRKİYE		AMERİKA		İSRAİL		RUSYA		SUUDİ ARABİSTAN	
	Kelimeler	Toplam	Kelimeler	Toplam	Kelimeler	Toplam	Kelimeler	Toplam	Kelimeler	Toplam
1	fikri	345,0	soldan	1024	aynı	9,0	türkiye	122,0	htmmbr	19,0
2	ediyor	299,0	ikinci	525	araştırma	8,0	gkry	84,0	yemen	12,0
3	devam	273,0	başta	512	veritas	8,0	göre	80,0	bulunuyor	11,0
4	filistin	239,0	dördüncü	512	proje	6,0	almanya	75,0	hizmetkâr	11,0
5	adalet	238,0	hakim	512	может	6,0	alpay	75,0	husiler	11,0
6	halkının	237,0	ihsan	512	liberdno	5,0	ayetleri	75,0	için	11,0
7	israil	237,0	retçi	512	vitaukas	5,0	dursun	75,0	petrol	11,0
8	mücadelesi	236,0	yavuz	512	başkanı	4,0	islamoğlu	75,0	utanmadan	11,0
9	işgali	235,0	recep	459	diye	4,0	kenan	75,0	yönetmek	11,0
10	özgürlük	235,0	temsilcisi	459	güzel	4,0	kitaplarını	75,0	zenginliklerini	11,0
11	ikalin	233,0	özel	450	vasilyamaximov	4,0	mustafa	75,0	çağında	11,0
12	katliamları	233,0	fikriye	449	çünküaldılar	4,0	rüşdi	75,0	devam	10,0
13	onur	233,0	esad	209	akdenizde	3,0	salman	75,0	eden	10,0
14	sürgünleri	233,0	türkiye	202	alçaklığın	3,0	tabu	75,0	cumhuriyetleri	9,0
15	tutuklamaları	233,0	oldu	190	bahsediyorlar	3,0	turan	75,0	dorakis	9,0
16	için	215,0	bitti	189	birde	3,0	yayınlay	75,0	etme	9,0
17	ekrem	214,0	bırakmadı	189	biri	3,0	çekişiyor	75,0	gibi	9,0
18	istanbul	211,0	bırakmadılar	189	bizden	3,0	şeytan	75,0	hevesli	9,0
19	daha	206,0	bıraksın	189	büyükçe	3,0	ingiltere	72,0	ihraç	9,0
20	trabzonlu	205,0	dendi	189	club	3,0	suriye	71,0	kazakistan	9,0
21	imamoglu	179,0	diye	189	devlet	3,0	fransa	70,0	kırgızistan	9,0
22	trabzon	177,0	dost	189	diğeri	3,0	japonya	70,0	liderleri	9,0
23	batılısıyla	161,0	düşman	189	fetih	3,0	için	69,0	mezhep	9,0
24	delikanlısı	161,0	haciykk	189	habersiz	3,0	italya	69,0	türk	9,0
25	doğulusuyla	161,0	silah	189	izinsiz	3,0	insanların	68,0	türkmenistan	9,0
26	evet	161,0	süreci	189	ipek	3,0	ispanya	68,0	ülkelerine	9,0
27	huseyinorsktu	161,0	süreç	189	istanbul	3,0	lutfuturkkan	68,0	barış	8,0
28	kazanmasına	161,0	yapıldı	189	kendilerine	3,0	nüfusa	68,0	ederken	8,0
29	bugün	151,0	zulmü	189	kimse	3,0	orani	68,0	goygoyculuğu	8,0
30	fetö	145,0	çözümü	189	kullanıyor	3,0	üstü	68,0	hizbuttahri	8,0

Şekil 14. Türkçe olarak sorgulanan ülke isimlerinin ilk 30'daki veri seti

Şekil 15. Türkçe sorgu sonucunda Orta Doğu gündemiyle ilişkili olarak seçilen kelimeler

Yapılan bu çalışmada beş sorgunun sonuçları yorumlandığında belirlenen ülkelerin birbirleri ve Orta Doğu ile dirsek dirseğe bir ilişkisinin olduğu gözler önüne serilmiştir. Ülke vatandaşlarının görüş ve fikirlerinin birbirleri ile benzer olduğu görülmüştür. Amerika kelimesini İngilizce aramada olumlu bir duygu durumu olduğu görülürken diğer dillerdeki aramalarda olumsuz duygu

durumuna ait kelimelerin kullanıldığı görülmüştür. Ancak Amerika haricindeki diğer ülke dillerindeki aramalarda metinlerin sıklıkla olumsuz duygu durumuna ait kelimelerden oluştuğu görülmüştür. Analiz tamamlandığında ortaya çıkan anlamlı kelimelerin olumsuz nitelikte kelimeler olması, olumsuz duygu durumlarını içeren tweetlerin sıklıkla atıldığı şeklinde yorumlanabilir.

5. Sonuç ve Öneriler

Son yıllarda internetin yaygın kullanımı doğrultusunda ortaya çıkan yeni medya olgusu tüm dünyada insanların kolaylıkla bilgiye ulaşmasına imkân sağlamaktadır. Günümüzde tüm sektörler sosyal medyada kendine yer bulabilmektedir. Web 2.0 tabanında içerikler üretilmesine, interaktif kullanımın sağlanmasına olanak sağlayan sosyal medya araçları oldukça yüksek oranda ülkemizde ve dünyada kullanılır hale gelmiştir.

Bireylerin sosyal medya araçlarını kullanarak kendi içeriklerini oluşturmaya başlaması, etkileşim sürecindeki pek çok kısıtı ortadan kaldırmıştır. Bununla birlikte sosyal medya, bireylerin herhangi bir kısıtlama olmadan kendi düşünce ve fikirlerini paylaşmasına, başkalarına ait görüş ve eylemleri yaymasına olanak sunmaktadır.

Bu çalışmada, etkili bir sosyal medya aracı olan Twitter platformunda veri analizi yapılarak Orta Doğu'da etkisi bulunan ülkelerle ilgili araştırmanın yapıldığı dönemdeki güncel olayların etkisinin bölgedeki ülke vatandaşlarının tweet içeriklerine yansıdığı görülmüştür. Böylece ülke vatandaşlarının güncel olaylara karşı fikir ve duygularını özgürce ifade edebildiği Twitter'ın, veri sağlamak açısından uygun bir sosyal medya aracı olduğu söylenebilir.

Çalışmada, sosyal medya analizi yapılarak Orta Doğu'da söz sahibi olan Amerika, İran, İsrail, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye ülkelerinin isimlerinin geçtiği tweet metnindeki en çok kullanılan kelimeler analiz edilmiştir. Bu analiz işlemi için RapidMiner Studio veri madenciliği programı araç olarak kullanılmıştır. Twitter'dan araştırmanın yapıldığı tarih itibarıyla yaklaşık son yedi gün içindeki on bin tweet taranarak veri seti elde edilmiştir. Elde edilen veri seti Excel dosyalarına yazdırılmıştır. Ayrıca program aracılığı ile kelime bulutu grafikleri oluşturularak daha çok kullanılan kelimeler görselleştirilmiştir.

Bulgular değerlendirildiğinde, Orta Doğu'da söz sahibi olan Amerika, İran, İsrail, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye'nin isimlerinin geçtiği tweet içeriklerinde araştırmanın kapsamındaki diğer ülkelerin de adlarının geçtiği görülmüştür. Ayrıca savaş, silah, kaos ve ülke devlet başkanlarının isimlerinin yüksek oranda metinlerde geçtiği sonucu elde edilmiştir. Analiz tamamlandığında ortaya çıkan anlamlı kelimelerin olumsuz nitelikte kelimeler olması, olumsuz duygu durumlarını içeren tweetlerin sıklıkla paylaşıldığı şeklinde yorumlanmıştır.

Çalışmaya konu olan ülkelerin birbirlerine olan duygu ve düşüncelerinin benzer ve karşılıklı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Geleneksel medyanın içerdiği görsel ve yazılı basında sunulan gündemin sosyal medyada da benzer içerikte olduğu ve sosyal medyadaki bilgi akışının siyasi, ekonomik ve sosyal konularda bölgede etkisi görülen ülkelerin vatandaşlarının attığı tweetlerin içeriğine yansdığı görülmüştür.

Bu çalışma, veri madenciliği yöntemini Twitter üzerinde gerçekleştirmesi özelliği ile literatüre katkı sunacağı düşünülmektedir. Ayrıca Orta Doğu üzerine yapılacak çalışmalara, bölgede etkili olan ülke vatandaşlarının yönelimleri konusunda veri sunması açısından bu çalışmanın yöntemi ve bulgularının ışık tutabilir.

Gelecek çalışmalarda sorgu türleri artırılarak veri setine yeni kelimelerin eklenmesi ile büyük bir veri setinin sağlanabileceği öngörülmektedir. Ülkelerin resmi dış işleri mercilerince yönetilen hesaplar özelinden veri seti elde edilip vatandaşların paylaştığı tweetler ile karşılaştırma yapılmasının farklı bulguların ortaya çıkmasına zemin hazırlayabileceği ileri sürülmektedir. Bölgenin sahip olduğu diller arasında atılan tweetlerin içeriklerinin duygu durumlarının (olumlu, nötr, olumsuz) saptanabileceği ve bulgulara göre olumsuz yorum paylaşılan konuların ülkeler nezdinde kategorize edilerek güncel ülke profillerinin ortaya çıkarılabileceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akbaş, M. ve Fenerci, T. (2016). Üniversite Kütüphanelerinde Sosyal Medya Politikaları. *Bilgi Dünyası*, 17(2), 203.
- Akbaş, Z. (2012). Ortadoğu’da Değişim Süreci ve Türk Dış Politikası. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 3(1), 51-73.
- Albayrak M., Topal K. ve Altıntaş V. (2017). Sosyal Medya Üzerinde Veri Analizi: Twitter. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(15), 1991-1998.
- Bian, J., Yoshigoe, K., Hicks, A., Yuan, J., He, Z., Xie, M., Guo, Y., Prospero, M., Salloum R. ve Modave, F. (2016). Mining Twitter to Assess the Public Perception of the “Internet of Things”. *PLoS ONE*, 11(7), 1-14.
- BuzzInteraction. (2019). Erişim adresi: <http://buzzinteraction.com/WeAreSocial2017/was2017.pdf>.
- Daleğmez, İ. ve Kurtoğlu, N. (2018). Kütüphanelerde Sosyal Medya Kullanımı: Ankara Üniversitesi Kütüphanesi Örneği, 3. Uluslararası Bilgi ve Belge Yönetimi Öğrenci Kongresi. Ankara.
- Deniz, Y. (2016). Ortadoğu’daki Çatışmalara Devletlerin ve Devlet Dışı Aktörlerin Etkileri. *TESAM Akademi*, 3(1), 129 – 149.
- Ding, C., Cheng, H. K., Duan, Y. ve Jin, Y. (2017). The Power of the “Like” Button: The Impact of Social Media on Box Office. *Decision Support Systems*, 94, 77-84.
- Does anyone know how RapidMiner does Sentiment Analysis?. (2019). Erişim Adresi: https://www.researchgate.net/post/Does_anyone_know_how_RapidMiner_does_Sentiment_Analysis.

- Euronews. (2019). Erişim Adresi: <https://tr.euronews.com/2019/05/19/eurovision-sarki-yarismasinda-madonna-ve-izlanda-dan-filistin-protostosu>.
- Information requests. (2019). Erişim Adresi: <https://transparency.twitter.com/en/information-requests.html>.
- Khondker, H. H. (2011). Role of the New Media in the Arab Spring. *Globalizations*, 8(5), 675-679.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. 24. bs. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Külcü Ö. ve Henkoğlu T. (2014). Sosyal Paylaşım Ağlarında Gizlilik: Facebook İncelemesi. *Bilgi Dünyası*, 15(2),231-252.
- McCormick, T. H., Lee, H., Cesare, N., Shojaie, A. ve Spiro, E. S. (2017). Using Twitter for Demographic and Social Science Research: Tools for Data Collection and Processing. *Sociological Methods & Research*, 46(3), 390-421.
- Oh, C., Roumani, Y., Nwankpa, J. K. ve Hu, H. F. (2017). Beyond Likes and Tweets: Consumer Engagement Behavior and Movie Box Office in Social Media. *Information & Management*, 54(1), 25-37.
- Poell, T. ve Borra, E. (2012). Twitter, YouTube, and Flickr as Platforms of Alternative Journalism: The Social Media Account of the 2010 Toronto G20 Protests. *Journalism*, 13(6), 695-713.
- RapidMiner. (2019, 17 Mayıs). Erişim Adresi: https://docs.rapidminer.com/latest/studio/operators/data_access/applications/twitter/search_twitter.html.
- RapidMiner. (2019, 17 Mayıs). Erişim Adresi: <https://docs.rapidminer.com/latest/studio/how-to/cloud-connectivity/twitter.html>.
- Shearer, E. ve Matsu, K. E. (2019). News Use Across Social Media Platforms 2018. Erişim Adresi: <https://www.journalism.org/2018/09/10/news-use-across-social-media-platforms-2018/>.
- Soydal, İ. (2018). İnternet, bilgi yönetimi, bilgi hizmetleri. BBY154 Bilgi Hizmetleri Ders Materyali. H.Ü. Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. Ankara.
- Şimşek, M. U. (2012). Sosyal Ağlarda Veri Madenciliği Üzerine Bir Uygulama. (Yüksek lisans tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü.
- Tripathi P., Vishwakarma S. ve Lala A. (2015). Sentiment Analysis of English Tweets Using RapidMiner International Conference on Computational Intelligence and Communication Networks. Erişim Adresi: <https://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?tp=&arnumber=7546179>.
- Tonta, Y. (2009). Dijital yerliler, sosyal ağlar ve kütüphanelerin geleceği. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(4), 742-768.
- Twitter. (2019). Erişim adresi: <https://about.twitter.com/tr.html>.
- Twitter: number of monthly active users 2010-2019. (2019). Erişim Adresi: <https://www.statista.com/statistics/282087/number-of-monthly-active-twitter-users/>.
- Vural, Z. B. A. ve Bat M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal Of Yaşar University*, 20(5), 3348-3382.
- Yalçın, H. (2014). Sosyal ağlar ve bilgi hizmetleri: ağ kuşağının kütüphanelerden beklentileri (Doktora tezi). (s. 1-2). Ankara: H.Ü. Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü.